

SPOL IN ZNANOST NA ZRC SAZU

19/20

Pred vami je nova številka Novičnika Spol in znanost na ZRC SAZU!

Novičnik vas redno obvešča o dejavnostih

Inštituta za spominske in kulturne študije ZRC SAZU in ZRC SAZU

na področju raziskovanja enakosti spolov in enakih možnosti v akademski sferi.

Na inštitutu se je pravkar zaključil projekt programa Obzorje 2020,

R&I PEERS – Pilotne izkušnje za izboljšanje enakosti spolov

v raziskovalnih organizacijah, še vedno poteka ciljno-raziskovalni projekt Etika, integriteta in enakost spolov v raziskovalnem prostoru Slovenije:

med politikami in njihovo implementacijo, pravkar

pa se je začel nov projekt programa Obzorje 2020, INSPIRE.

September/oktober 2022

European
Commission

Horizon 2020
European Union funding
for Research & Innovation

ZGODILO SE JE

Zaključena serija delavnic o načrtih za enakost spolov

V okviru projekta [Etika, integriteta in enakost spolov v raziskovalnem prostoru Slovenije: med politikami in njihovo implementacijo](#) smo junija zaključili serijo delavnic o pripravljanju in izvajanju načrtov za enakost spolov.

Delavnico o ukrepih za preprečevanje nasilja na podlagi spola, vključno s spolnim nadlegovanjem, je vodila doc. dr. [Jasna Podreka](#) (Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani), soavtorica strokovnih smernic [Preprečevanje spolnega in drugega nadlegovanja, trpinčenja in nasilja](#), ki jih je izdala Komisija za kakovost Filozofske fakultete UL, uporabljajo pa se tudi na drugih fakultetah Univerze v Ljubljani. Delavnica se je najprej poglobila v specifične nasilja in nadlegovanja v akademskem prostoru, v drugem delu pa v možne mehanizme sankcioniranja nedopustnih ravnanj. Posnetek je dostopen [tukaj](#).

Vir: posnetek zaslona

Delavnico o ukrepih za vključevanje vidika spola v vsebine raziskav in poučevanja je vodila dr. [Jovana Mihajlović Trbovc](#) (ZRC SAZU), soavtorica [Priročnika za uvajanje spolno občutljivega pristopa v raziskovanje in poučevanje](#). Vključevanje vidika spola v različna znanstvena področja je ena izmed priporočenih vsebin, ki bi jo morali pokriti načrti za enakost spolov (NES), zato je bilo med delavnico razloženo, kaj vidik spola pomeni za različna znanstvena področja in kakšne mehanizme institucije lahko uvedejo, da svoje raziskovalke_ce spodbudijo k temu. Posnetek je dostopen [tukaj](#).

Posnetki vseh delavnic, vključno z [delavnico o anketi GEAM](#) za pripravo NES ter o [usklajevanju poklicnega in zasebnega življenja](#) so dostopni na [spletni strani projekta](#).

Zaključen projekt R&I PEERS

Na Univerzi v Salernu je bila 12. julija 2022 organizirana zadnja večsektorska konferenca v okviru projekta [R&I PEERS](#) z naslovom »Politike in ukrepi za enakost spolov: izkušnje, učinki, trajnostnost«. Konferenca je bila zastavljena kot platforma za izmenjavo dosedanjih izkušenj in dobrih praks, povezanih z implementacijo načrtov za enakost spolov, učinki ukrepov in strategij na lokalne in nacionalne ekosisteme, ter izzivi za trajnostnost ukrepov in politik za enakost spolov. Na konferenci je sodelovala tudi [Jovana Mihajlović Trbovc](#), ki je govorila o izkušnjah z izvajanjem načrtov za enakost spolov in o učinkih politik in ukrepov za enakost spolov v slovenskem kontekstu.

Fotografija: Univerza v Salernu

Sodelovanje na konferencah

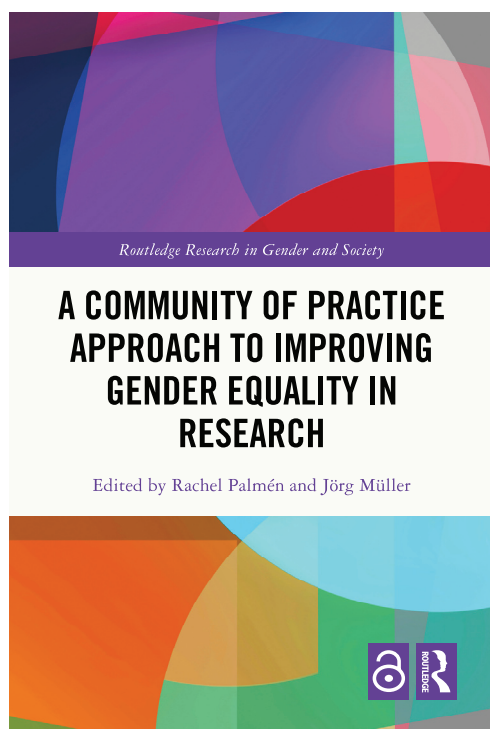
[Tanja Petrović](#) je sodelovala na okrogli mizi »Spol, tehnologija, izdelovalništvo« v okviru mednarodne konference »[Skupni prostori, skupne prihodnosti](#)«. Konferenca je potekala 16. in 17. junija 2022 v Galeriji Cukrarna kot zaključni dogodek razvojnega projekta Skupni prostori – skupne prihodnosti, v katerem je Center Rog sodeloval od januarja 2021. Na okrogli mizi so udeleženske razpravljale o strategijah za enakost spolov na področju tehnologije in izdelovalništva in izmenjale dobre prakse iz svojih delovnih okolij. Tanja Petrović je predstavila tudi proces oblikovanja načrta za enakost spola Centra Rog, v katerem je kot strokovnjakinja za to področje sodelovala.

Na mednarodnem simpoziju »[Spolno pogojeno seksualno nasilje ter njegova prevencija v izobraževanju](#)«, ki je bil organiziran na Univerzi na Reki med 6. in 8. julijem 2022, so se zbrale strokovnjakinje iz Kanade, Hrvaške, Srbije, Slovenije in Kosova. Situacijo na slovenskih akademskih ustanovah sta predstavili [Jovana Mihajlović Trbovc](#) in [Tonja Jerele](#), članici Ekspertne skupine za usmerjanje reševanja problematike nadlegovanja in trpinčenja v akademskem okolju, ki jo je ustanovila Komisija za enake možnosti na področju znanosti.

Dve novi publikaciji

V zadnji številki časopisa [Družboslovne razprave](#) je izšel članek v soavtorstvu Jovane Mihajlović Trbovc, Majde Černič Istenič, Tanje Petrović in Andreasa Andreoua, »[Structural Positions, Hierarchies, and Perceptions of Gender Equality: Insights from a Slovenian Research Organisation](#)« (Strukturni položaji, hierarhije in dojemanje enakosti spolov: spoznanja iz slovenske raziskovalne ustanove). Članek, ki je rezultat ankete med zaposlenimi na ZRC SAZU (izvedene v okviru projekta [R&I PEERS](#)), je pokazal najbolj izrazite razlike v mnenjih med raziskovalkami na nižjih pozicijah, ki so najmanj zadovoljne s svojim položajem in raziskovalci na višjih pozicijah, ki spolne neenakosti prepoznajo najredkeje. Raziskava je pokazala tudi pomembne razlike v pogledih med ženskami, ki delajo kot raziskovalke in tistimi, ki delajo v administraciji. Zaključek je, da analiza, ki upošteva sile neoliberalnega akademskega trga, omogoča osvetlitev režimov neenakosti, ki se udejanjajo prek razmerja med delom in družbeno reprodukcijo in ne prek identitetnih kategorij kot takih.

Poleti je pri založbi Routledge izšla knjiga [A Community of Practice Approach to Improving Gender Equality in Research](#) (2022) ki sta jo uredila Rachel Palmén in Jörg Müller, nastala pa je kot rezultat projekta ACT. V prispevku »[Alternative Infrastructure for Gender Equality in Academic Institutions in Slovenia: Community of Practice Approach](#)«, Jovana Mihajlović Trbovc popiše zgodovino prizadevanja za enakost žensk v znanosti, na kateri so gradile tudi dejavnosti skupine Alt+G (Skupina za vzpostavljanje alternativnih infrastruktur za enakost spolov v akademskih ustanovah), ki jo je vodila v okviru tega projekta. Prispevek pokaže, kako strukturni kontekst akademskega okolja v Sloveniji pogojuje delovanje tistih, ki si prizadevajo za več enakosti in pravičnosti v znanstveni skupnosti.

ZGODILO SE BO

Začenja se projekt INSPIRE

S prvim projektnim sestankom v Barceloni se je 12. oktobra 2022 začel projekt »Center odličnosti za vključujočo enakost spolov v raziskovanju in inovacijah: ustvarjanje znanja in spodbujanje sodelovanja – INSPIRE«, ki ga koordinira Odprta univerza Katalonije (ki je koordinirala tudi projekt [ACT](#)). Kot projektni partner bodo sodelavke in sodelavci z ZRC SAZU vključeni v razvijanje ustreznih mehanizmov za enakost spolov v novih članicah EU (ang. *widening countries*). Poleg tega je namen projekta raziskati in prenesti v prakso mehanizme za enakost spolov še na treh tematskih področjih: trajnostne institucionalne spremembe, intersekcionalni pristop k enakosti in spolno občutljive inovacije v zasebnem sektorju.

Fotografija: EuropaMedia

Iz prihajajoče knjige **Naše pomembne znanstvenice**

Do konca leta 2022 bo pri Založbi ZRC izšla knjiga *Naše znanstvenice: kako so ženske soustvarjale znanost v Jugoslaviji*, ki jo ureja Jovana Mihajlović Trbovc. Med nastajanjem knjige smo odlomke prispevkov redno objavljali v Novičniku. Tokrat objavljamo del uvoda.

Knjiga **Naše znanstvenice: kako so ženske soustvarjale znanost v Jugoslaviji** je zasnovana kot zbirka prispevkov o znanstvenicah, ki so svojo znanstveno disciplino premaknile »korak naprej«. S tem imamo v mislih raziskovalke, profesorice, inovatorke, avtorice pomembnih znanstvenih prebojev, odkritij ali patentov, ali pa znanstvenice, ki so v svoje znanstveno področje uvedle novo prakso in metodologijo, ustanovile inštitut oziroma oddelek ali pa vzpostavile pogoje za razvoj novih znanstvenih disciplin.

Poklicne biografije 27 žensk, predstavljenih v tej knjigi, razkrivajo večplastnost tega, kar dejansko zaobjema ukvarjanje z znanostjo: sodelovanje pri grajenju institucij, izdelovanje učnih programov in načrtov, vzpostavljanje arhivov in zbirk artefaktov, prevajanje ključnih znanstvenih virov in razvoj terminologije v domačem jeziku, vzgajanje in podpiranje mlajših kolegov_ic, ne nazadnje pa tudi ustvarjanje produktivnega in kolegialnega delovnega okolja.

...

Znanstveni prispevek žensk želimo osvetliti skozi zgodbe o njihovem delu in življenju, ker profesionalno oz. javno nikoli ni ločeno od zasebnega oz. intimnega. Vprašanje, kdo raziskuje, ni nikoli ločeno od tega, kaj oz. kateri predmet raziskuje in kako to počne. Zato nas je posebej zanimala družbena dimenzija znanstvenega dela: kakšen družbeni vpliv je imelo delo konkretnih znanstvenic, kako so navdihovale svoje sodelavce_ke, pa tudi kakšen pečat so kot osebnosti pustile na svojem poklicnem in širšem okolju. Nekateri eseji prinašajo tudi zgodbe o družbenem angažmaju, političnem aktivizmu in splošnem družbenem prispevku znanstvenic, ki bistveno presega ozko razumljeno področje znanstvenega dela.

S tovrstnim pristopom želimo s knjigo prispevati tudi k spreminjanju razumevanja znanosti kot procesa ustvarjanja vednosti in znanja, kot človeškega dela, družbene prakse in poslanstva.

Informacije o štipendijah za raziskovalke_ce na začetku kariere

Pomemben vidik prizadevanj za enake možnosti v vsaki raziskovalni organizaciji je povezan s potrebami raziskovalk_cev na začetku kariere. Zato v Novičniku redno objavljamo informacije o štipendijah in ostalih možnostih za raziskovanje v tujini.

V tokratni številki nadaljujemo z informacijami o štipendijah za raziskovalke_ce na začetku kariere. Za več informacij si pogledjte predhodne številke novičnika.

- **Javni razpis za program Fulbright za leto 2023**

Štipendije so namenjene udeležencem Fulbright programa, in sicer slovenskim državljanom za gostovanje v ZDA in ameriškim državljanom za gostovanje v Sloveniji.

Rok prijave je do porabe sredstev oziroma najdlje do 27. september 2024. Preberi [več](#).

Fulbright Schuman štipendije za akademsko leto 2023–2024

Rok za prijavo: 1. december 2022. Preberi [več](#).

- **Pet štipendij za doktorske študente na Podiplomski šoli za vzhodne in jugovzhodne evropske študije Univerze v Regensburgu**

GS OSES na Univerzi v Regensburgu nudi pet doktorskih štipendiji z začetkom dela 1. aprila 2023.

Rok za prijavo: 20. november 2022. Preberi [več](#).